

Brüsszel, 2023. szeptember 13.
(OR. en)

12714/23

Intézményközi referenciaszámok:
2022/0392(COD)
2022/0391(COD)

PI 133
COMPET 840
MI 718
IND 450
IA 213
CODEC 1543

FELJEGYZÉS

Küldi:	az Állandó Képviselők Bizottsága (I. rész)
Címzett:	a Tanács
Előző dok. sz.:	12183/23 + ADD 1 + ADD 2
Biz. dok. sz.:	15400/22 + ADD 1-5, 15390/22 + ADD 1-5
Tárgy:	A formatervezési minták oltalmáról szóló uniós jogszabályok felülvizsgálata: a) Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a formatervezési minták oltalmáról (átdolgozás) b) Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a közösségi formatervezési mintáról szóló 6/2002/EK tanácsi rendelet módosításáról és a 2246/2002/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről – Általános megközelítés

I. BEVEZETÉS

1. A Tanács 2020. november 10-én következtetéseket fogadott el *a szellemi tulajdonra vonatkozó politikáról és a formatervezési minták uniós rendszerének felülvizsgálatáról*. E következtetéseken felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatokat azzal a céllal, hogy „korszerűsítse a formatervezési minták uniós oltalmi rendszerét, valamint vonzóbbá tegye a formatervezési minták oltalmát az egyéni tervezők és a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások számára”¹. Ezt a felhívást az Európai Parlament 2021. november 11-i állásfoglalásában² megerősítette.

¹ 12750/20, 8. o.

² 2021/2007/INI.

2. Az ipari formatervezésiminta-oltalom a termék megjelenését védi. A formatervezési minta által keltett vizuális vonzerő az egyik legfontosabb olyan tényező, amely befolyásolja a fogyasztót abbéli döntésében, hogy egy adott terméket előnyben részesít egy másikkal szemben. Ezért a jól formatervezett termékek jelentős versenyelőnyt jelentenek a gyártók számára. A formatervezést nagy arányban alkalmazó iparágak az Unióban a GDP közel 16%-át és az összes munkahely 14%-át biztosítják.
3. A Bizottság 2022. november 28-án jogalkotási csomagot tett közzé azzal a céllal, hogy modernizálja a formatervezési minták oltalmának 20 éve működő uniós rendszerét. Ez a kezdeményezés a Bizottság szellemi tulajdonra vonatkozó, 2020. évi cselekvési tervének³ egyik kulcsfontosságú eleme.
4. A jogalkotási csomag a formatervezési minták oltalmáról szóló irányelvre (a 98/71/EK irányelv átdolgozása)⁴ és a közösségi formatervezési mintáról szóló 6/2002/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló rendeletre⁵ irányuló, fent említett javaslatokat foglalja magában. Az irányelvjavaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikkének (1) bekezdésén, a rendeletjavaslat pedig az EUMSZ 118. cikkének első albekezdésén alapul.
5. A javasolt felülvizsgálat célja, hogy jól működő belső piacot biztosítson a formatervezési minták számára az Unión belüli növekedés elősegítése érdekében, a vállalkozások versenyképességének elősegítése céljából és a fogyasztók érdekeinek teljes körű figyelembevételével. Arra törekszik, hogy ösztönözze az innovációt azáltal, hogy az uniós formatervezési mintákhoz kapcsolódó vívmányokat alkalmassá teszi a digitális és zöld átállásra, és célja, hogy a formatervezésiminta-oltalmi rendszert – különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és az egyéni tervezők számára – hozzáférhetőbbé, illetve hatékonyabbá tegye.
6. A csomag ezt szem előtt tartva egyszerűsíti és modernizálja a lajstromozási eljárásokat, és pontosítja a jogszabályok tárgyát, a fogalommeghatározásokat és a jogok és korlátozások hatókörét, különösen a digitális környezet – például a digitális grafikus felhasználói interfészek vagy ikonok – tekintetében biztosított védelem hatókörének további pontosítása, valamint a 3D nyomtatással összefüggésben a formatervezésiminta-oltalmi jogokkal kapcsolatos kétségek eloszlása céljából.

³ 13354/20.

⁴ 15400/22.

⁵ 15390/22.

7. A 2017. évi sikeres védjegyreformmal összhangban a felülvizsgálat új és további anyagi jogi és eljárási harmonizációt is biztosít a formatervezési minták nemzeti szintű oltalmának területén.
8. E további harmonizáció keretében a felülvizsgálat kiváltképp a pótalkatrészek belső piacának kiteljesítését célozza meg azáltal, hogy beilleszt egy „javítási záradékot” a formatervezési mintákról szóló irányelvbe. A koherencia érdekében összehangolja a formatervezési mintákról szóló 2002. évi rendeletben már szereplő javítási záradékot a formatervezési mintákról szóló felülvizsgált irányelv új javítási záradékával.
9. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2023. március 22-én nyilvánított véleményét a javaslatról⁶.
10. Az Európai Parlamentben jól halad a Jogi Bizottságban (JURI) végzett munka. A Parlament várhatóan 2023. november elején fogadja el jelentését.

II. A TANÁCS ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEI KERETÉBEN VÉGZETT MUNKA

11. A szellemi tulajdonnal foglalkozó munkacsoport 2022. december 19-én, a cseh elnökség alatt kezdte meg a csomag vizsgálatát, és azt a svéd és a spanyol elnökség is prioritásként kezelte, mégpedig azzal a szándékkal, hogy a Tanács (Versenyképesség) a 2023. szeptember 25-i ülésén általános megközelítést érjen el vele kapcsolatban.
12. A munkacsoport tíz ülésen vitatta meg a javaslatokat, amelyek során a rendelettervezet esetében három elnökségi kompromisszumos szövegről, az irányelvtervezet esetében pedig négy elnökségi kompromisszumos szövegről tárgyalt. A javaslatokat kísérő együttes hatásvizsgálatot a munkacsoport két ülésén, 2022. december 19-én és 2023. január 10–11-én vizsgálta. A delegációk általánosságban üdvözölték a két javaslatot és azok céljait, valamint a hatásvizsgálatban foglalt módszereket és kritériumokat, illetve az ott meghatározott, preferált szakpolitikai alternatívákat.

⁶ 7835/23.

13. Az Állandó Képviselők Bizottsága (Coreper) a 2023. szeptember 6-i ülésén jóváhagyta az irányelv- és a rendelettervezet kompromisszumos szövegét⁷, valamint megállapodott arról, hogy továbbítja azokat a Tanács (Versenyképesség) 2023. szeptember 25-i ülésére az e kompromisszumos szövegekre vonatkozó általános megközelítés jóváhagyása céljából.
14. Az e feljegyzés ADD 1 és ADD 2 kiegészítésében foglalt kompromisszumos szövegek tükrözik az elnökség és a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a bizottsági javaslat fent említett célkitűzéseinek fenntartása mellett megfelelő egyensúlyt teremtsenek a delegációk különböző álláspontjai között.

III. A KOMPROMISSZUMOS CSOMAG FŐBB ELEMEI

i. A „formatervezési minta” és a „termék” fogalommeghatározása

15. Széles körű támogatást kapott a „formatervezési minta” és a „termék” (az irányelv 2. cikkében és a rendelet 3. cikkében foglalt) fogalommeghatározásának javasolt naprakésszé tétele, amelynek célja, hogy az irányelv és a rendelet fogalommeghatározásai, illetve hatálya alkalmas legyen a digitális átállásra. Annak érdekében azonban, hogy a fogalommeghatározások még inkább időtállóak legyenek, a javaslatok elnökségi kompromisszumos szövegében néhány további terminológiai kiigazítást vezettek be (pl. a „digitális” szó helyébe a „nem fizikai” kifejezés lépett).

ii. Javítási záradék

16. A pótalkatrészek formatervezésiminta-oltalmának harmonizálásáról szóló tárgyalások már több mint 20 éve zajlanak, ám megállapodás nem jött létre – ebből kifolyólag a jogszabályi környezet e területen továbbra is széttagolt.

⁷ 12183/23 ADD 1 és ADD 2.

17. A Bizottság által javasolt, a formatervezési mintákról szóló irányelv 19. cikkébe illesztendő javítási záradék lehetővé tenné a gyártók számára, hogy olyan, formatervezési oltalom alatt álló alkotóelemeket gyártsanak összetett termékekhez, amelyekre az összetett termékek javításához szükség van. A javasolt javítási záradék hatálya az összetett termékek formafüggő, „kötelezően azonos” alkotóelemeire korlátozódik; minden jövőbeli formatervezési mintára vonatkozna, és tízéves átmeneti időszakot biztosítana a meglévő mintaoltalmak védelme érdekében.
18. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy ez a hosszú évekig tartó, átfogó konzultációkon és előkészítő munkán alapuló „középutas” megközelítés egyensúlyt teremt a piaci liberalizáció célkitűzései, valamint az érintett fogyasztói és üzleti érdekek között. Az irányelv és a rendelet összehangolása érdekében a rendelet 20a. cikkében szereplő javítási záradék hatályát pontosítani fogják, és azt teljes mértékben összhangba fogják hozni az irányelv új javítási záradékával.
19. A munkacsoportban folytatott részletes megbeszéléseket követően az elnökségi kompromisszumos szöveg szem előtt tartja az eredeti bizottsági javaslatot; számos delegáció úgy vélte, hogy ez a megoldás megfelelő kompromisszumot eredményez a különböző – mind a liberalizáció hatókörével, mind az átmeneti időszak időtartamával kapcsolatos – vélemények között. A megbeszélések során bebizonyosodott, hogy ez a kompromisszum igen kényes és törékeny egyensúlyt teremt a vonatkozó érdekek között, és az egyik vagy másik irányba történő bármely elmozdulás a hasonlóan gondolkodó küldöttségek egyik vagy másik csoportjának végleges álláspontjába ütközne, ez pedig hatással lehetne a minősített többség elérésére.

iii. A bejelentés elutasításának okai

20. A delegációk üdvözölték az arra vonatkozó javaslatot, hogy a formatervezési minták bejelentéseit az egész EU-ban ugyanazon korlátozott kizáró okok mentén vizsgálják meg. Mindemellett az említett indokokat kis mértékben kiigazították annak érdekében, hogy eleget tegyenek a delegációk azon kérésének, hogy ebben az összefüggésben figyelembe lehessen venni a Párizsi Egyezmény 6b. cikkének hatálya alá tartozó, nemzeti jelentőségű jelvények és egyéb jelképek, illetve a nemzeti jelentőségű kulturális örökséghez tartozó elemek nem megfelelő használatát is (az irányelv 13. cikke, valamint a rendelet 25. és 47. cikke).

iv. Megsemmisítésre irányuló közigazgatási eljárások

21. A Bizottság a formatervezési minták területén is kötelező közigazgatási megsemmisítési eljárások bevezetését javasolja, ahogyan az a védjegyek tekintetében is megtörtént az (EU) 2015/2436 irányelv révén. A delegációk azonban hangsúlyozták, hogy a formatervezési mintákra vonatkozó ilyen kötelező eljárások létrehozására irányuló kötelezettség nem lenne arányos, és a jelenlegi igények alapján nem lenne indokolt sem. Felhívták a figyelmet a megsemmisítési eljárások alacsony számára – különösen a formatervezési minták korlátozott érvényességi idejének fényében –, valamint arra, hogy a legtöbb megsemmisítési eset a szerzői joggal vagy a tisztességtelen versennyel kapcsolatos kérdésekhez kapcsolódik, amelyekkel mindenképpen a bíróságoknak kell foglalkozniuk.
22. A szükséges rugalmasság biztosítása érdekében, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a nemzeti eljárásokat a leghatékonyabb módon szervezzék meg, és hogy azok ne járjanak szükségtelen adminisztratív terhekkel, az irányelv 31. cikkére vonatkozó elnökségi kompromisszumos szöveg azt javasolja, hogy a megsemmisítési közigazgatási eljárásokat nem kötelező rendelkezésként (azaz „lehetséges” záradékként) vezessék be.

v. *Díjak*

23. A Bizottság a formatervezési mintákról szóló rendelet (I. melléklet) alapján alkalmazandó díjak egyszerűsítésére tett javaslatot, és ezzel összefüggésben bizonyos díjak mértékének csökkentését, valamint a több bejelentésre vonatkozó „egységes osztályozás” követelményének eltörlését javasolta, annak érdekében, hogy több kérelmező részesülhessen többes kedvezményben.
24. A díjstruktúráról folytatott megbeszélések során a delegációk számára rendkívül fontos volt, hogy továbbra is biztosított legyen a nemzeti és az uniós formatervezésiminta-oltalmi rendszerek életképes, párhuzamos működése, és hogy elkerülhető legyen a formatervezésiminta-oltalom uniós, illetve nemzeti szintű díjai közötti nem kívánatos verseny.
25. Ezzel összefüggésben a delegációk hangsúlyozták, hogy a nemzeti formatervezési minta tagállami hatályú lajstromozásának továbbra is jóval olcsóbbnak kell maradnia az uniós formatervezési minta lajstromozásánál, valamint hogy az uniós szintű díjak nem közelíthetik meg a nemzeti szintű díjakat. Ha az uniós formatervezési minta díját a nemzeti formatervezési minták díjaival azonos szinten határoznák meg, az nem tükrözné megfelelően az uniós formatervezési minta nagyobb relatív értékét, és veszélyeztetné az uniós és a nemzeti formatervezésiminta-oltalmi rendszerek közötti megfelelő egyensúlyt.
26. Emellett rendkívül fontos volt a delegációk számára, hogy biztosítsák az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának (EUIPO) pénzügyi fenntarthatóságát, nem utolsósorban az EUIPO-ra ruházott új feladatokra tekintettel. Ezen túlmenően a közelmúltbeli magas inflációs szintek fényében a delegációk határozottan hangsúlyozták, hogy a díjak mértékének felülvizsgálata során különös óvatossággal kell eljárni, illetve hogy e díjak összegét jelenleg nem lenne ajánlatos csökkenteni.
27. A díjak mértékére vonatkozó, a rendelettervezet I. mellékletében foglalt elnökségi kompromisszum figyelembe veszi ezeket a megfontolásokat, és azokat kiegyensúlyozott módon igyekszik kezelni.

vi. Az irányelv átültetése

28. Az irányelv új rendelkezéseinek a nemzeti jogba való átültetésére javasolt 24 hónapos időszakot illetően a delegációk általánosságban hangsúlyozták, hogy hosszabb időszakra van szükség. A kompromisszumos szövegben az irányelv 36. cikkében foglalt átültetési időszakot 36 hónapra hosszabbították meg.

vii. Egyéb kérdések

29. Egyéb, technikai jellegű kérdések is felmerültek, amelyek a következő pontokhoz kapcsolódnak:
- a formatervezési mintának a bejelentésben való ábrázolására és a bejelentés napjával való kapcsolatára vonatkozó követelmény (az irányelv 26. és 28. cikke, a rendelet 36. cikke);
 - a közzététel elhalasztása (az irányelv 30. cikke);
 - a formatervezésiminta-oltalom és a szerzői jogi védelem halmozódásának elve (az irányelv 23. cikke, a rendelet 96. cikke).

Az e rendelkezésekre vonatkozóan elért kompromisszumok az ADD 1 és ADD 2 dokumentumban foglalt kompromisszumos szövegekben jelennek meg.

IV. ÖSSZEGZÉS

30. A fentiek fényében felkérjük a Tanácsot (Versenyképesség), hogy 2023. szeptember 25-i ülésén állapotjon meg az e feljegyzés ADD 1 és ADD 2 kiegészítésében foglalt szövegekre vonatkozó általános megközelítésről, és bízza meg az elnökséget, hogy kezdjen tárgyalásokat az Európai Parlamenttel az első olvasatbeli megállapodás elérése érdekében.